

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2015-2016

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2015
ΕΜΕ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**

***ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΑ
ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ:
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ***

Αλλαγές διδακτικών περιόδων στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Φιλολογικών Μαθημάτων 2015-2016

2015-2016				
Μαθήματα	Α' Γυμνασίου	Β' Γυμνασίου	Γ' Γυμνασίου	Α' Λυκείου
Νέα Ελληνικά	5	5	6 (αντί 5)	5 (αντί 4)
Ιστορία	2 (αντί 3)	2	3 (αντί 2)	2 (ΚΚ) (αντί 3) 4 (1 ^η ΟΜΠ)
Αρχαία Ελληνικά	4 (αντί 3)	4 (αντί 3,5)	4 (αντί 3,5)	2 (ΚΚ) (αντί 3) 4 (1 ^η ΟΜΠ)

Σημείωση: Η ποσοτική αύξηση περιόδων στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας προϋποθέτει και τη συνεχή ποιοτική τους αναβάθμιση.

ΝΕΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ
2015-2016

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 3 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία – 2 Διδακτικές Περιόδους</p>	<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 2,5 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία – 2,5 Διδακτικές Περιόδους</p>	<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 3 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία – 3 Διδακτικές Περιόδους</p>
<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 5</p>	<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 5</p>	<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 6</p>

Τα Προγράμματα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, τα οποία περιλαμβάνουν Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ (βλ. http://www.moec.gov.cy/analytika_programmata/programmata_spoudon.html).

Σημείωση:

- Το μάθημα της Αγωγής του Πολίτη δεν θα διδάσκεται ως ξεχωριστό αντικείμενο στη Γ' Γυμνασίου.
- Από το υφιστάμενο βιβλίο *Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου*, εκδ. ΥΑΠ, το **ΜΕΡΟΣ Β' ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ- ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ** και **ΜΕΡΟΣ Γ' ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ- ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ** να ενταχθούν στη διδακτέα ύλη της Ιστορίας στη Γ' Γυμνασίου (κατά το τέλος του Β' Τετραμήνου). Αυτές οι Ενότητες μπορεί να είναι και εξεταστέες.
- Σημειώνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα ένταξης κάποιων κεφαλαίων από το βιβλίο *Γ' Γυμνασίου Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή*, εκδ. ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, όπου και εάν ο εκπαιδευτικός το κρίνει απαραίτητο.
- Υποστηρικτικό Υλικό μπορείτε να βρείτε :
 1. στο υφιστάμενο βιβλίο *Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου*, εκδ. ΥΑΠ,
 2. στο αντίστοιχο βιβλίο της Ελλάδας *Γ' Γυμνασίου Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή*, εκδ. ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ,
 3. στην ιστοσελίδα <http://bookshop.europa.eu/el/-pbJE0514044/>,
«Η Ευρωπαϊκή Ένωση στον σύγχρονο κόσμο: Ίδρυση – Εξέλιξη – Προοπτική».

**ΝΕΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ
2015-2016**

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ	Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ως έχει)	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ως έχει)
<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 3 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία - 2 Διδακτικές Περιόδους</p>	<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 2 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία - 2 Διδακτικές Περιόδους</p>	<p>➤ Νεοελληνική Γλώσσα - 3 Διδακτικές Περιόδους</p> <p>➤ Λογοτεχνία - 2 Διδακτικές Περιόδους</p>
<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 5</p>	<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 4</p>	<p>➤ Σύνολο Περιόδων: 5</p>

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

Δείκτες Επιτυχίας		Δείκτες Επάρκειας
Γενικός	Ειδικοί	Διδακτέα
Α. Κ α τ α ν ό η σ η		
<p>Α. Οι μαθητές κατανοούν γραπτά κείμενα στα οποία περιγράφονται φυσικά ή άλλα φαινόμενα, πειράματα, συμβάντα, προσωπικές εμπειρίες και βιογραφικά σημειώματα, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα των ειδών της περιγραφής σε κείμενα αφηγηματικά.</p>	<p>Οι μαθητές: Α.1. Κατανοούν το περιεχόμενο ενός κειμένου, τοποθετώντας το στο επικοινωνιακό και κοινωνιο-πολιτισμικό του πλαίσιο.</p>	
	<p>Α.1.1. Διαβάζουν κείμενα, σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, με ευχέρεια και εκφραστικότητα.</p>	<p>Α.1.1.1. Σωστή άρθρωση φθόγγων, λέξεων, φράσεων. Α.1.1.2. Η γνώση της σημασίας των λέξεων ως βοηθητικό στοιχείο για αναγνωστική ευχέρεια. Α.1.1.3. Λειτουργία των σημείων στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, θαυμαστικό, ερωτηματικό κ.ά. Α.1.1.4. Τόνος, ένταση, διακύμανση φωνής, ρυθμός ανάγνωσης, ανάλογα με το κειμενικό είδος.</p>
	<p>Α.1.2. Επισημαίνουν το γενικό θέμα του κειμένου, διασυνδέοντας κειμενικά και εξωκειμενικά στοιχεία.</p>	<p>Α.1.2.1. Τοποθέτηση της συγκεκριμένης πτυχής του θέματος του κειμένου στην ευρύτερη θεματολογία που ανήκει. Ενδεικτικά: Ταξίδια στον πραγματικό / φανταστικό κόσμο, περιηγήσεις, φυσικό περιβάλλον, οικογένεια, βία - παραβατικότητα, επάγγελμα, Μ.Μ.Ε.-διαδίκτυο, αθλητισμός Α.1.2.2. Κειμενικά στοιχεία, ενδεικτικά και ανάλογα με το κειμενικό είδος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλος: Κυριολεκτικός, μεταφορικός, συμβολικός • Υπότιτλος: Συμπλήρωση/διασαφήνιση του τίτλου. • Μη γλωσσικά στοιχεία, <i>βλέπε Α.1.5.1. – Α.1.5.4.</i> <p>Α.1.2.3. Εξωκειμενικά, <i>βλέπε Α.1.3.2. – Α.1.3.3</i></p>
	<p>Α.1.3. Εντοπίζουν το επικοινωνιακό και</p>	<p>Α.1.3.1. Κειμενικό είδος – βασικά χαρακτηριστικά - λειτουργίες Α.1.3.2. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Παράγοντες επικοινωνίας – πομπός, δέκτης, μήνυμα – μέσο –</p>

<p>κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο.</p>	<p>επικοινωνιακή περίσταση – συνθήκες επικοινωνίας</p> <p>A.1.3.3. Ιστορικότητα του κειμένου: Πληροφορίες για τον δημιουργό, το ευρύτερο ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό - πολιτιστικό πλαίσιο δημιουργίας του, πραγματολογικές αναφορές για τον χώρο – χρόνο - τα πρόσωπα - γεγονότα.</p>
<p>A.1.4. Εντοπίζουν τις πληροφορίες, τις αξιολογούν και προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα του κειμένου, εφαρμόζοντας και στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου.</p>	<p>A.1.4.1. Στρατηγικές κατανόησης για διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημειώσεις, υπογραμμίσεις (κατά τη διάρκεια της ενεργητικής ακρόασης) • Ερωτήσεις κλειστού (π.χ. ανάκληση πληροφορίας) και ανοικτού τύπου (π.χ. αξιολόγηση/ σύγκριση πληροφοριών) • Πολλαπλές αναγνώσεις (ενδεικτικά: σιωπηρή επιλεκτική ανάγνωση, μεγαλόφωνη ανάγνωση, δεύτερη ανάγνωση) • Προφορική αναδιήγηση περιεχομένου • Γραπτή/προφορική περίληψη με έμφαση σε εξωτερικά και εσωτερικά δομικά στοιχεία • Εννοιολογικοί χάρτες και νοητικές εικόνες (παραδείγματα – δημιουργία) <p>A.1.4.2. Σημεία εστίασης στη διάκριση βασικών/δευτερευουσών πληροφοριών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κεμενικός τύπος της αφήγησης που συνυπάρχει στο κείμενο • Θεματικό λεξιλόγιο ή/και εξειδικευμένη ορολογία, λέξεις/φράσεις – κλειδιά • Νοηματικές ενότητες κειμένου – Θεματικοί άξονες εννοιότητας - τίτλοι εννοιότητας • Παράγραφοι κάθε ενότητας – Δομικά στοιχεία παραγράφου – Θεματικά κέντρα παραγράφων - πλαγιότιτλοι <p>A.1.4.3. Δεξιότητες για γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα - αντώνυμα • Χρήση Λεξικών και πηγών αναφοράς <p>A.1.4.4. Σχέση πληροφοριών με στόχο την αποτίμηση του κεντρικού νοήματος (συμφωνία/αντιφατικότητα), τεκμηρίωση, αιτιολόγηση, αποδεκτικότητα</p> <p>A.1.4.5. Έννοιες: ορθότητα, εγκυρότητα πληροφοριών, εννοιολογικός χάρτης, νοητική εικόνα, συμφραζόμενα, ετυμολογία, συνώνυμα, αντώνυμα.</p>
<p>A.1.5. Αξιοποιούν τα μη γλωσσικά στοιχεία για να προσλάβουν το κεντρικό νόημα του κειμένου.</p>	<p>A.1.5.1. Πολυτροπικότητα – οπτικοποίηση κειμένου - Εικόνες, φωτογραφίες, σχέδια, ποικίλα γραφήματα κ.λπ. και το πληροφοριακό/ συναισθηματικό/ ιδεολογικό φορτίο τους.</p> <p>A.1.5.2. Χρώματα, μέγεθος και είδος της γραμματοσειράς.</p> <p>A.1.5.3. Διάταξη και σχέση γλωσσικών και μη γλωσσικών στοιχείων στον χώρο.</p> <p>A.1.5.4. Έννοιες: Ενδεικτικά και σύμφωνα με το κειμενικό είδος: Πρώτο πλάνο, φόντο, άποψη, προοπτική</p>

	<p>A.1.6. Εξάγουν συμπεράσματα για το κεντρικό νόημα του κειμένου με αναφορά στον σκοπό και το ύφος του κειμένου.</p>	<p>A.1.6.1. Ύφος και κειμενικό είδος, σχέση επικοινωνούντων, θέμα, περίσταση επικοινωνίας.</p> <p>A.1.6.2. Τρόποι ανίχνευσης του ύφους: λεξιλόγιο, σχήματα λόγου, σύνταξη, εγκλίσεις, χρήση συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου, μη γλωσσικές σημειωτικές επιλογές.</p> <p>A.1.6.3. Πιθανός σκοπός: ενημέρωση, ψυχαγωγία, πειθώ, εξυπηρέτηση πρακτικών αναγκών κ.ά.</p> <p>A.1.6.4. Μέσα ανίχνευσης του σκοπού: ο τίτλος, τόπος, χρόνος, μέσο δημοσίευσης του κειμένου, η άποψη που εκφράζεται/υποστηρίζεται, το λεξιλόγιο, η σύνταξη, το ύφος, πιθανές ρητές δηλώσεις στο κείμενο.</p> <p>A.1.6.5. Γενικές διαπιστώσεις που προκύπτουν με συσχέτιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στοιχείων του κειμένου μεταξύ τους • Ύφους σκοπού, θέματος, επικοινωνιακού πλαισίου, <i>βλέπε A.1.2 – A.1.3.</i> <p>A.1.6.6. Έννοιες: <i>Ύφος, τυπικό, οικείο, ουδέτερο κ.ά.</i></p>
	<p>A.1.7. Τοποθετούνται κριτικά με στόχο τη διαμόρφωση προσωπικής άποψης σε σχέση με νοήματα που προβάλλονται ή υπονοούνται στο κείμενο</p>	<p>A.1.7.1. Θέσεις /αντι θέσεις που προβάλλονται στο ίδιο κείμενο</p> <p>A.1.7.2. Θέσεις/αντι-θέσεις σε συνεξεταζόμενα κείμενα</p> <p>A.1.7.3. Θέσεις/αντι-θέσεις κειμένου - αναγνώστη</p> <p>A.1.7.4. Ελεύθερη διερεύνηση (διαθεματική εργασία, μελέτη βιβλιοθήκης, εκπαιδευτικές επισκέψεις, συνεντεύξεις, χρήση ΤΠΕ, χρήση πηγών κ.ά.)</p>

Δείγμα Δεικτών στη Λογοτεχνία

Α' και Β' Γυμνασίου

Δείκτες Επιτυχίας Οι μαθητές/-τριες:	Δείκτες Επάρκειας	Εφαρμογή σε κείμενα που προτείνονται ενδεικτικά
να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση / αφήγηση / δράμα) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα – αφηγήματα – θεατρικά κείμενα	διάκριση του είδους ενός λογοτεχνικού κειμένου από εσωτερικά στοιχεία του: -ποίηση: κείμενα σε στίχο, ομοιοκαταληξία, χωρισμός σε στροφές -αφήγηση: διηγήσεις σε πεζό, χωρισμός σε κεφάλαια ή σκηνές (μυθιστόρημα, διήγημα)	Άντον Τσέχοφ, «Μαθητική περιπέτεια», σ.21-23, Κωστής Παλαμάς, «Το σχολείον», σ. 58, Ο γυρισμός του ξενιτεμένου, σ. 78, Γιώργος Σεφέρης, «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου», σ.80-81, Χαϊκού, σχηματική ποίηση, καλλιγράμματα, σ.22-27, Αρχηγός Σηάτλ, <i>Η νύχτα των Ινδιάνων. Ένας λόγος του 1855</i> , σ. 44-45, Κωνσταντίνος Καβάφης, «Ιθάκη», σ. 135, <i>Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, Κείμενα Λογοτεχνίας Β' Γυμνασίου</i> , Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2014

Δείγμα Δεικτών στη Λογοτεχνία

Γ' Γυμνασίου

Δείκτες Επιτυχίας Οι μαθητές/-τριες:	Δείκτες Επάρκειας	Εφαρμογή σε κείμενα που προτείνονται ενδεικτικά
να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα τη «φωνή που μιλάει»	διάκριση στην ποίηση της «φωνής που μιλάει» ως «ποιητικού εγώ» ή «ποιητικού υποκειμένου»	Ναζίμ Χικμέτ, «Για τη ζωή», σ.69, Μπέρτολτ Μπρεχτ, «Το κάψιμο των βιβλίων», «Ερωτήσεις κι αποκρίσεις, σ. 49, Ελένη Βακαλό, «Πώς έγινε ένας κακός άνθρωπος», σ. 50, Τζόουσι ΣημόνΚοτάρ, «Κι εσύ τι θα πεις;» σ. 59, Φοίβος Σταυρίδης, «Η γριά γιαγιά μου», σ. 116, Λεύκιος Ζαφειρίου, «Γυναίκες στο Λεονάρισσο», σ. 137, Αλόη Σιδέρη, Φορείο, σ. 246, Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, Κείμενα Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου, Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2014

Δείγμα Δεικτών στη Λογοτεχνία

Τα κείμενα που προτείνονται ενδεικτικά:

Τα κείμενα που προτείνονται ενδεικτικά είναι πολλαπλής λειτουργικότητας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλούς δείκτες. Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να επιλέξει, βάσει κριτηρίων, τα λογοτεχνικά κείμενα που ανταποκρίνονται στις διδακτικές του ανάγκες. Οι επιλογές αυτές δεν είναι απαραίτητο να εξαντλούνται στο πλαίσιο των νέων σχολικών εγχειριδίων. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, αλλά μπορούν να εμπλουτίζονται και με κείμενα που δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτά.

Επιμόρφωση

➤ Προγραμματίζονται δύο Ημερίδες αφιερωμένες στους λογοτέχνες:

1. Μανόλη Αναγνωστάκη, Σάββατο, 28 Νοεμβρίου 2015
2. Κύπρο Χρυσάνθη, Σάββατο, 23 Ιανουαρίου 2016

Οι Ημερίδες θα πραγματοποιηθούν στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, Λευκωσία.

➤ Εξαγγελία διαγωνισμού παιχνιδιού στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας περί τα τέλη Σεπτεμβρίου-αρχές Οκτωβρίου 2015

➤ Προαιρετικά Σεμινάρια ΠΙ επαρχίας Λευκωσίας-Λεμεσού (θα ανακοινωθούν αργότερα σχετικές λεπτομέρειες, π.χ. θέμα, ημερομηνία, τόπος διεξαγωγής)